

OD ISTOG PISCA

Serijal o višem inspektoru Roju Grejsu

SASVIM JEDNOSTAVNO

LEPI LEŠEVI

NEDOVOLJNO MRTAV

NEPOBITAN DOKAZ

PITER DŽEJMS

Preveo
Marko Mladenović

■ Laguna ■

Naslov originala

Peter James
ABSOLUTE PROOF

Copyright © Really Scary Books/Peter James 2018
Translation copyright © 2020 za srpsko izdanje, LAGUNA

POKOJNOM HARIJU NIKSONU

© Kupovinom knjige sa FSC oznakom pomažete razvoj projekta
odgovornog korišćenja šumskih resursa širom sveta.

NC-COC-016937, NC-CW-016937, FSC-C007782

© 1996 Forest Stewardship Council A.C.

NEPOBITAN DOKAZ

1

Januar 2005.

Bar u centru El-Eja bio je rupa, a to je trenutno odgovaralo raspoloženju Majka Delejnjia. Za šankom je bila jedna slobodna barska stolica, između sredovečnog para koji se žvalavio desno od njega i mrzovoljnog pijanca levo u kariranoj flannelskoj košulji, farmerkama i gojzericama, pogrbljenog nad čašom burbona.

Delejni se smesti na napukli kožni jastuk, pogleda šankera u oči i naruči pivo. Gore na zidu nalazio se mutan televizijski ekran na kome se prikazivala utakmica američkog fudbala; zvuk je bio pojačan i niko je nije gledao. Pijanac se zagleda u njega očima nalik zakrvavljenim mekušcima.

„Znam te, zar ne?“, poče da zapliće jezikom. „Ti si onaj tip iz one emisije, jelda? Pre izvesnog vremena? To si ti, jelda?“

Šanker stavi pivo ispred Delejnjia. „Plaćate gotovinom ili otvarate račun?“

„Račun, molim vas.“

„Imate kreditnu karticu?“

Bilo je to takvo mesto.

On lagano izvuče karticu ameriken ekspres iz iskrzanog novčanika i položi je na šank. Šanker je uze.

„Magični Miki, je l' tako?“, reče pijanac. „To si bio ti, na televiziji.“

„Sećaš se emisije?“

„Da. Da, sećam se. Bila je bezveze.“

„Hvala, druže.“

„Ne, stvarno. Pre koliko godina je bila? Deset?“

„Otprilike.“

„Da.“ Čovek iskapi preostalo piće. „Bio si truo. Nije ni čudo što su je ukinuli, a?“

Delejni je otpio dugačak gutljaj piva i nije se obazirao na njega. Nisu mu ukinuli samo emisiju; pre sat vremena, otkao ga je i agent.

„Znaš šta, dečko?“, rekao je Al Sigel preko telefona iz svoje otmene kancelarije u Vilširskom bulevaru. „Moraš da shvatiš da si dinosaurus. Mučio sam se da ti nešto nađem još pre nego što si odlepio. Karijera ti je završena. Da se ne lažemo, bližiš se šezdesetj. Idi u penziju, preseli se u Palm Springs, počni da igraš golf ili šta već, znaš? Imam drugi poziv na koji moram da se javim. Slušaj, izvini, dečko, ali tako stoje stvari – jesmo li gotovi?“

Tako stoje stvari. To je Majku Delejnu i te kako jasno. Ovde u Holivudu premator si već sa četrdeset godina. Kada ode u svoje staro omiljeno mesto, *Čarobni dvorac*, gotovo da nema mađioničara starijeg od trideset leta. Zabrljao je na poslednjoj tezgi koju mu je agent namestio, izvodeći mađioničarske trikove izbliza na zabavi jedne velike filmske zvezde na Bel Eru. Uprskao je jedan trik, a zatim izgubio prisebnost i zapretio da će nokautirati naduvenka koji mu se smejaio za stolom.

„Znaš šta govorim?“, nije odustajao pijanac. „Moraš da priznaš, bio si bezveze.“ Opet se zapiljio u njega. „I znaš šta, izgledaš bezveze.“

I oseća se bezveze.

Pijanac pucnu šankeru prstima. „Još jedan džim bim, dupli, sa ledom.“ Ponovo se okrenuo prema Majku. „Pivo, a? To je piće za slabiće.“

„Stvarno?“

Šanker spusti čašu ispred pijanca, do vrha punu viskija i leda.

Čovek podiže čašu. „Treba da piješ pravo piće kao što je ovo, gospodine Neupotrebljivi Mađioničaru. Živeli.“

Nagnuo je čašu i otpio gutljaj, da bi ga zatim, skoro istog trena, ispljunuo. „Isuse!“, viknu on na šankera. „Šta si mi to dao, pobogu? Naručio sam džim bim. Ovo nije viski, ovo je proketo pivo!“

Šanker, visok čovek setnog izgleda u svojim sedamdesetim koji je oduvek bio tu, zavrte glavom. „Izvinite, gospodine, varate se. Možda ste dovoljno popili?“

„Kažem ti da je ovo proketo pivo! Pokušavaš da me otruješ ili šta već?“

Šanker uze dopola punu bocu viskija i pokaza mu je. „Iz ovoga sam sipao.“

„Je l’? E pa sipaj još jedno.“

Razdražen, šanker uze čistu čašu i nasu iz boce džima bima. Na njegovo čuđenje, u čaši se do samog oboda i preko diže pivska pena, koja se potom preli.

Majk Delejni se osmehnu za sebe i ne reče ništa.

2

April 2005.

Za Rosa Hantera, petak ujutru počeo je mamurlukom, za koji je on sebi obećao da ga nikada neće imati. Isto kao što je to obećao prošle sedmice, a i pretprošle. A i one pre nje. Isto je bilo svakog petka ujutru otkako se priključio *Argusu*, kao mlađi novinar, osamnaest meseci ranije.

Ali nije ni slutio koliko će drugačiji taj petak biti.

Bližeći se svom dvadeset trećem rođendanu, Ros je bio visok i u dobroj formi, kratko podšišane tamne kose i naočitog ali ozbiljnog lica, kao da većito sve raščlanjuje – što je uglavnom i radio. Osim sada.

Osećajući se kao da mu je u lobanju zabijena sekira, jedva je mogao čestito da misli. Zamućenog vida, ustao je iz kreveta, zevnuo i krenuo u kupatilo u potrazi za paracetamolom, proklinjući sebe što je to sebi učinio po ko zna koji put. Svakog četvrtka uveče pristajao je da, društvenosti radi, na brzinu popije samo jedno piće s kolegama. Svakog četvrtka u noć naposletku bi se teturao kući, kasno, iz paba *Kouč haus* u centru Brajtona.

Razlog za to delom je bila jedna konkretna mlada novinarka u novinama, zadužena za izveštavanje o kriminalu, Imodžen Karter. Neviđeno mu se sviđala, ali kao da ju je daleko više zanimao jedan pomoćnik glavnog urednika. I podnosila je piće bolje od svih

njih ostalih. Ali ipak je imao utisak da ga, malo-pomalo, sve više primećuje i da svaki put flertuje s njim tek malčice više.

Hvala za još jedan sjajan mamurluk, Imo, i što si mi dala da gledam kako se povodiš prema taksi-stanici podruku sa usranim Kevinom Flečerom.

Kao neko ko je nedavno završio novinarstvo na koledžu *Goldsmits* i gajio velike ambicije, Ros se svakog jutra radovao dolasku na posao u redakciju, gde su ga, kao mlađeg novinara, mogli poslati da izveštava o maltene bilo čemu. O saobraćajnoj nezgodi, iznenadnoj smrti bebe u snu, požaru, sudskoj raspravi, davanju dobrotvornih priloga ili nečemu o čemu je tako dosadno pisati kao što je otvoreni dan u školi. Sve mu to koristi, tako uči zanat, stiče iskustvo u tim dobrim, uglednim gradskim novinama.

Nadao se da će mu se glava razbistriti posle vežbanja u teretani, za čim će uslediti duga vožnja biciklom uzbrdo do posla. Dok je navlačio trenerku i čvrsto vezivao pertle na patikama, na radio-budilniku slušao je vesti lokalnog radija *Saseks*, nadajući se nekoj krupnoj najnovijoj priči, priči s kakvom bi jednog budućeg dana mogao da se proslavi i da mu se ispuni san o potpisanom članku na naslovnoj strani nekih državnih novina.

Progutavši kapsule sa malo vode, otišao je u kuhinjicu svog stana punog promaje na prvom spratu zgrade nedaleko od ulice Portland roud, dok jedva приметni mirisi sinoćnog kivanja iz indijskog restorana brze hrane u prizemlju nisu olakšavali mučninu koja je pratila njegovu užasnu glavobolju. Od nekoliko zalogaja banane za trpezarijskim stolom osetio se malo bolje; spirajući ih sokom od jabuke, zurio je u cedulju zalepljenu za površinu s podsetnikom koji je napisao: *tatina rođendanska čestitka*. Kupiće neku negde, kasnije.

Sišao je u prizemlje, prošao pored svog zaključanog bicikla u hodniku i izašao u mrak, na kišu koja rominja.

Posle žustrog desetominutnog džogiranja stigao je u teretanu malo posle sedam. Tamo je već bilo nekoliko ljudi koji su vežbali u prostoriji prekrivenoj ogledalima s blagim mirisima znoja i sredstva za glačanje. Ljudi su mahom bili sami na pokretnim trakama

za trčanje, trenažerima za nordijsko skijanje i sobnim biciklima, ili radili tegove i trbušnjake, dok je nekolicina imala seansu s ličnim trenerom. Treskavi ritam *Kvina* bio je preglasan za Rosovu glavu kada se on pope na trenažer za nordijsko skijanje da odradi dvadesetominutni program i uključi njegov ekran.

Dok je pojačavao tempo, gledajući kako mu se puls ubrzava – 110... 120... 130 – prepao se kada je naprasno čuo kako ga doziva njegov brat Riki. Bilo je to toliko glasno, toliko blizu, da mu se učini kako stoji tačno pored njega.

Samo što to nije bilo moguće. Riki je živeo u Mančesteru, četrismo dvadeset kilometara odatle, gde je radio kao pripravnik za upravnika hotela. Retko su razgovarali preko telefona, ali Riki mu je poslao mejl baš prethodnog popodneva da rasprave kakav poklon da kupe ocu za šezdeseti rođendan sledeće sedmice.

Trenutak kasnije imao je osećaj da mu sa zaklaćenih ručki trenažera za nordijsko skijanje u ruke šiba struja. Nije mogao da se pomeri. Noge su mu stale na papučama. Mozak počeo da mu se vrti, kao da se strmoglavo spušta niz vašarski tobogan. U blesku panike zapitao se ne pada li u nesvest od nedostatka šećera.

Ili doživljava srčani udar?

Soba se ljuljala, nalik moru sivih mašina koje se sada zamutiše.

Usisavao ga je dugačak, mračan tunel. Sada mu se već celo telo neobuzdano okretalo i očajnički se držao za ručke trenažera. Napred, u daljini, video je svetlost, koja je sa svakom sekundom bivala sve bleštavija i jača. Proletale su slike. Embrion. Beba. Majčino lice. Očevo lice. Lopta u letu. Školska tabla s nastavnicom koja drži kedu i viče na njega. Njegov život, shvatio je. Gleda kako proleće njegov život.

Umirem.

Posle nekoliko sekundi, obavila ga je ona jarka svetlost na kraju tunela. Bila je topla, zaslepljujuća, a on je plutao na gumenom dušeku na mirnom okeanu. Video je bratovljevo lice kako lebdi tačno iznad njegovog. „U redu je, Rose, jelda? Dobri smo?“

Riki. Koga se gadio otkad je znao za sebe. Nije mu se dopadalo kako Riki izgleda, kako govori, kako se smeje, kako jede. A znao

je i zašto: Riki je bio njegov jednojajčani blizanac. Svaki put kada ga vidi bilo je to kao da se gleda u ogledalo.

Između blizanaca treba da postoji ljubav. Posebna, neraskidiva veza. Ali on tokom godina nije osećao ništa od toga.

Umesto toga, samo žestoku netrpeljivost.

Bilo je to ponajviše zbog toga što su njegovi roditelji oduvek bili naklonjeniji Rikiju, mada to Riki nikada nije mogao da vidi.

Čim je dovoljno stasao da napusti dom, pobegao je od kuće, udaljio se od Rikija što više može. Drugi koledž u drugom gradu. Čak je, u jednom trenutku, došao u iskušenje da promeni ime.

Sada se njegov brat udaljavao od njega, dok ga je postojano gutala ona bela svetlost, i okretao se ka njemu, ispruženih ruku, kao da očajnički pokušava da mu dosegne šake, da se uhvati za njega. Ali udaljavao se prebrzo za Rikija, nalik plivaču koga snažna površinska struja vuče unazad.

Riki doviknu, bezmalo s beznađem u glasu. „Dobri smo, Rose? Da?“

„Dobri smo“, odgovori on.

Njegovog brata proguta svetlost. Pa njega načas zaslepi.

U njega su odozgo buljila lica. Svetlost se promenila. Osećao je miris znoja, itisona, neoprane kose. Čulo se kako gruva muzika. Srce mu je muklo tuklo.

Neko je klečao nad njim.

„Jesi dobro?“

Ros pogleda unaokolo, izbezumljen. Načas ga obuze panika i zapita se da li je umro.

Ruke mu pomogoše da ustane i upraviše ga prema jednoj klupi za dizanje tegova, pa su ga podupirale dok je sedeo.

Nad njim je stajao neki mišićavi muškarac, jedan od ličnih trenera u teretani, držeći plastični bokal vode. „Popij ovo.“

On zavrte glavom, pokušavajući da je razbistri.

„Možda si preterao na trenažeru?“, reče neki glas.

„Ne – ne, ovaj...“ Zaćutao je. Zbunjen.

„Da zovem lekara?“, upita neko drugi.

On opet odmahnu glavom. „Ne, dobro sam – stvarno. Dobro sam. Možda mi treba malo šećera ili šta već.“

„Ostani da sediš još nekoliko minuta, dok ne budeš siguran da si dobro.“

„Jesi li dijabetičar?“, upita neki glas – neko od osoblja, ko je zabrinuto piljio u njega.

„Ne, ne, nisam.“

Minulo je deset minuta pre nego što je bio sposoban da stoji a da se ni za šta ne pridržava. Nedugo potom, nakon što ih je uverio da je dobro, izašao je iz teretane i otpešaćio kući ošamućen, ne obraćajući pažnju na kišu, na hladnoću, ni na šta. Prošao je kroz ulazna vrata i popeo se uz stepenice, osećajući se iscrpljeno. Imao je utisak da se vere na planinu.

Ljudima u teretani rekao je da se oseća dobro, ali uopšte se nije osećao dobro. Osećao se grozno. Kada je ušao u stan, začuo je kako mu telefon zvoni i osetio ga kako mu vibrira u džepu. Izvukao ga je i pogledao broj na ekranu, koji nije prepoznao.

„Halo?“, javio se.

Začuo je plačan ženski glas. „Rose? O, bože, Rose?“

Bila je to Rikova devojka Sindi.

„Zdravo“, reče on, i dalje veoma potresen. „Sindi? Šta – šta ima?“

Ona briznu u plač. Slušao ju je kako jeca nekoliko sekundi dok se nije sabrala. „Riki.“

„Šta?“

„Upravo je došla policija. Riki je bio otišao u park, na jutarnje trčanje. Drvo je palo na njega. Pre pola sata. Drvo. Zgnječilo ga je. O, bože, Rose, o, bože, mrtav je!“

3

Jul 2009.

Posle višegodišnjeg neprekidnog bombardovanja i borbi na gradskim ulicama, u Laškargahu više nije bilo nijednog nedirnutohotela, a zaposleni u njima pali su kao žrtve talibana, ili su odavno pobegli. Zbog sigurnosnih problema i činjenice da mnoge novinare otimaju, a neke i pogubljuju, smatralo se da je to zabranjeno područje. Pripadnici međunarodnog novinarskog korpusa koji su se ipak usuđivali da odu tamo bili su smešteni na rubu grada, u šatoru unutar objekta belih zidova, koji je predstavljao savezničku vojnu bazu za pokrajinu Helmand.

Svim novinarima savetovalo se da se stope sa okolinom što više mogu. Da puste bradu, nose bež odeću, da se ne šetaju unaokolo sami, a pogotovo da ne nose svoje novinarske prsluke bez pratnje, pošto bi ih to izdvojilo kao mete za otmicu.

„Uparen s paklom“, poslao je Ros Hanter poruku svojoj supruzi, nedugo nakon što je stigao tamo. Tačnije rečeno, probao je da joj pošalje poruku. Da bi se poruka najzad poslala, trebalo je više od dana redovnog pokušavanja. Za razliku od drugih iskusnih dopisnika, njemu je to bilo prvo iskustvo na ratištu, a trenutno, budući da je stalno živeo u strahu, imao je svaku nameru da mu bude i poslednje. Najvećim delom većine dana sunce je zaklanjao gust dim od artiljerije i zgrada u požaru. Vazduh je bio zasićen

zadahom tela u raspadanju, kanalizacije i kordita*, a mujezinskih pet dnevnih poziva na molitvu najčešće je zaglušivalo stalno klepetanje helikoptera.

Ros je sedeo na krevetu u spavaonici koji su mu dodelili i česao se po bradi, koja ga je stalno svrbela, i pokušavao da podnese svoj najnoviji članak za *Sandey tajms* preko laptopa povezanog onlajn posredstvom satelitskog telefona. Njegovoj nelagodi doprinosilo je i to što se donekle osećao kao prevarant. Godinu dana ranije napisao je članak u pohvalu nekadašnjem dečaku iz njegove stare škole, koji je, kako je otkrio, izgubio oba oka i desnu ruku u bici od pre nekoliko godina, i uspeo da iznova izgradi svoj život, da se venča, izrodi dvoje dece i ide na skijanje. U članku je govorio o neviđenoj hrabrosti naše vojske na bojištu.

Članak je izmamio oduševljenu reakciju od vojnog rukovodstva, koje ga je pozvalo da lično vidi ratište i upozna se s trupama. Ali uz to je i pokrenuo poplavu mejlova od vojnika u službi maltene svih činova, od kojih su neki davali svoje pravo ime, ali mnogi ostajali anonimni, i koji su mu pričali priče strave i užasa o tome kako britanska vlada izneverava vojsku i izaziva brojne bespotrebne smrti usled opreme slabog kvaliteta ili potpunog nedostatka iste – zbog škrtarenja na budžetu.

Sandey tajms je uredio neophodnu dokumentaciju i platio da Ros u Hartfordširu pohađa obavezan trodnevni kurs obuke za neprijateljsko okruženje. Tamo su ga prebacili vojnim transportnim avionom C-130 hercules, zaobilaznom putanjom. Jedino što je tražio od novina bilo je da ne štampaju ništa pogrdno dok se ne vrati bezbedno u Veliku Britaniju. Nije mu baš bilo do toga da se zameri bilo kome od ljudi odgovornih za njegovu sigurnost tamo.

I brzo je otkrio kako ima o mnogo čemu da se piše. Pun zvanični izveštaj o tome kako se britanska vlada ophodi prema sopstvenoj vojsci. Spisak je obuhvatao to da se britanski vojnici snabdevaju oružjem koje se zaglavljuje, da su oklopna vozila neodgovarajuće oklopljena kako bi ih zaštitila od nagaznih mina,

* Eksploziv koji se koristi u mecima i bombama. (Prim. prev.)

kao i potpuno odsustvo na bojištu odašiljača koji sprečavaju smrt od takozvane „prijateljske vatre“.

U poslednjem dopisu koji je poslao, Ros je citirao, anonimno na čovekov zahtev, jednog starijeg vojnog komandanta koji je opremu kojom ih snabdevaju uporedio sa odavno zastarelim mobilnim telefonima. A da bude još gore, trenutno nije bilo mnogo saosećanja, podrške ili nege po izlasku iz bolnice za stravično ranjene i neretko trajno onesposobljene vojnike nakon što ih vrata kući. Dok se usredsređivao, Ros se trudio da se ne obazire na pozadinsku buku dalekih – i katkad, zabrinjavajuće ne tako dalekih – udara granata, rafala iz vatrenog oružja i sporadičnih eksplozija bombi koji se nisu prekidali ni u noć.

Činilo se da se strani dopisnici većinom međusobno poznaju kao stari drugari, uključujući i fotografa koga su mu dodelili, zbog čega se on upadljivo osećao kao neko sa strane. Neki od njih su igrali poker špilom karata koji je pamtio i bolje dane, ispod tromog ventilatora na tavanici koji je vršio zadatak pomeranja vrućeg, vlažnog vazduha po unutrašnjosti a da nije ni pravio promaju ni menjao njegovu temperaturu. Ros se znojio, bio je sav mokar i lepljiv i trebao mu je još jedan hladan tuš, iako se istuširao pre nekoliko sati. Prošle dve sedmice jedva je spavao, i stalno je bio iscrpljen i obuzet mučninom od straha.

No sve to, u tom trenutku, dok je kucao, prevazilazila je njegova ljutnja. Ljutnja zbog talibana i njihovog silovanja i pokolja žena i dece, čemu je bio svedok. Ljutnja zbog onoga što je video u kući u koju je ušao s vojskom, juče, gde je neki stariji čovek visio na improvizovanoj omći, sa golim telom mlade žene na podu ispod njega, zaklane. Začuli su ženski plač i pronašli čovekovu suprugu kako se krije u kredencu na spratu. Uporno je ponavljala jednu jedinu reč. Jedan avganistanski vojnik preveo ju je Rosu.

Zašto?

Gde je Bog?, zapitao se on. Uživa u gledanju ovog krvoprolića?

Stvarno je imao utisak, tu u Avganistanu, izložen svakodnevnim grozotama, da je Bog veliki umobolnik. Da je stvorio čitav ovaj svet zarad sopstvenog izopačenog zadovoljstva. Da vidi kakve će nove slojeve čovečnosti ljudi koje je stvorio dalje skinuti.

Ležeći na krevetu u sitne sate, nikada siguran hoće li neka granata sleteti na novinarski šator i razneti njega i ostale na komadiće, Ros je imao priključene slušalice i slušao muziku u pokušaju da priguši zvukove. Imodžen, kojom se oženio dve godine ranije, napravila mu je plejlistu za taj put od nekih njegovih omiljenih umetnika: bendova *Maroon 5*, *The Fray*, *Kaiser Chiefs* i gomila njegovih kantri miljenika, Dejvida Alana Koa, Vilija Nelsona i Petsi Klajn.

One noći pre napada, kao i svake večeri, probao je da joj pošalje poruku.

Mnogo te volim, mila. Ne bih voleo da si ovde jer to ne bih pozeleo nikome. Mislim na tebe i to mi pomaže da prebrodim svaki dan i noć. Pokušavao sam da čitam knjigu o ratnim pesnicima koju si mi poklonila, ali previše je tužna. Naročito ona što ide: „Poginem li, o meni misli samo ovo“.* Jer onda je stvarno poginuo. Sanjam da sam opet u tvom zagrljaju. Video sam neke grozote. Kako ovo može da radi bilo koje ljudsko biće? Volim te XX

Na njegovo olakšanje, i kao što se retko događalo, poruka je otišla iz prvog pokušaja.

Sutradan ujutru bio je datum koji će Rosu zauvek ostati urezan u pamćenju. Petak, 17. jul. Konačno, savezničke snage su njušile pobedu. Talibani su se povlačili. Poslata su dva odreda da obezbede određeno područje u gradu iz kog su talibani prethodnog dana isterani. Novinarima je na brifingu rečeno kako će to biti zgodna prilika da se vidi i fotografiše još talibanskih zverstava, ali upozorili su ih da je još prisutna opasnost od snajpera.

Ros je o tome razgovarao s fotografom Benom Hejnsom, duhovitim, neumornim veteranom sa nekoliko prethodnih ratišta,

* Iz pesme „Vojnik“ („*The Soldier*“) engleskog pesnika Ruperta Bruka. (Prim. prev.)

i zaključili su da se, sa dvadeset vojnika Međunarodnih snaga za bezbednosnu pomoć u okviru Ujedinjenih nacija, kao i nekoliko lokalnih vojnika i vodiča koji će štititi njih i ostale novinare sa svih strana sveta, izlažu relativno maloj opasnosti. Za njega je sve to bilo novo i biće dobro za njegovu karijeru da vidi akciju uživo – brzo će naučiti.

U sedam ujutru krenuli su kroz grad u ruševinama, dok je vlažni jutarnji vazduh bio ispunjen užeglim mirisom ljudskog mesa u raspadu, a helikopteri, poput divovskih bubašvaba, lebdeli nisko iznad njih. Ros i Hejns su nosili šlemove, vojničke uniforme i pancire ispod prsluka na kojima je masnim slovima, napred i pozadi, bilo odštampano PRESS. Svuda oko njih bili su izbeljeni zidovi prošarani mecima, bombardovane ili granatirane ruševine i besni grafiti.

Dogodilo se bez upozorenja dok su izlazili iz zaklona jedne uske uličice na centralni pijačni trg. Vrtlog paljbe koja kao da je dopirala istovremeno iz svih pravaca.

Zaseda.

Ros je stajao, nekoliko sekundi, ukopan u mestu, načas pre radoznao nego uplašen. Onda raketa raznese gornju polovinu glave jednog meštana tačno ispred njega, poprskavši ga mozgom i krvlju. Nedaleko odatle eksplodirala je granata. Osetio je udar i video vojnike, novinare i fotografe bačene na tlo. Neposredno za tim usledi nova eksplozija i po prašnjavoj zemlji zakotrlja se odrubljena glava, usta i očiju otvorenih u neverici.

Ben, koji je čučao i snimao foto-aparatom, iznenada viknu u agoniji i zakotrlja se po tlu nalik kakvom pomahnitalom dervišu što se vrti oko svoje ose.

Izbezumljen od straha, na koju god stranu da je pogledao, Ros je video sukljanje vatre. Sa krovova prizemnih kuća. Sa prozora. Pravo njemu sleva bila je visoka, gotovo savršena sa zemljom, ljuštura od banke, kojoj su nedostajala ulazna vrata. On potrča prema ulazu, dok je vazduh oko njega bio prepun pucketanja, metaka koji dižu prašinu i krhotina od kamena. Ušao je u zamračenu unutrašnjost banke, osvrćući se oko sebe u slepom užasu.

Paljba se nastavila iza njega.

Zastao je i pogledao nazad.

Pravo u oči Bena Hejnisa, koji je ležao na zemlji dok mu je iz boka curila lokva krvi, sa aparatom nedaleko ispred njega. Pokušavao je da se pomeri, da puži, da se domogne aparata, ali nije mogao.

„Rose! Pomozi mi! Pomozi mi! Molim te, pomozi mi! Pomozi mi, pobogu!“, vikao je namučenim, očajničkim glasom.

Svuda unaokolo ležali su vojnici, novinari i fotografi. Neki su bili nepokretni, dok su se drugi previjali ili puzili.

Odjeknu masivan plotun hitaca. Nekoliko ljudi prestade da se pomera.

„Rose!“, vrisnu Hejns. „O, bože, pomozi mi!“

Ros istrča iz zgrade i potrča prema njemu, idući cik-cak kao što su ga naučili bude li se našao pod vatrom, ne obazirući se na opasnost, rešen da učini šta može za svog prijatelja, da ga nekako odvuče na sigurno. Ali kad ga je od fotografa delilo samo nekoliko metara, začuo je rafal mitraljeske vatre. Hejns se zatrese kao krpe-na lutka. Pojaviše mu se poderotine na odeći. Nešto ga je pogodilo u šlem, koji mu odlete s glave. Delić sekunde kasnije metak mu otkinu parčence temena i glava mu pade napred na zemlju.

Ros se okrenu u šoku i strahu i potrča nazad ka ulazu u zgradu. Začuo je još pucnjeva, još zvukova pucketanja od metaka dok je ispred njega u vazduh letela linija prašine. Nešto mu se odbi od šlema. Tada, kada se dokopao ulaza, osetio je oštar bol u desnom stopalu, glava mu je bila kao da ju je udario čekić, i on se preturi napred. Kameni pod pohita uvis ka njemu i snažno ga udari u lice.

Mora da ustane.

Mora.

Video je prilike, glava obavijenih maramama talibanskih boraca, kako trče prema njemu, čvrsto držeći kalašnjikove iz kojih je bljuvala vatra.

Svuda oko njega praštali su meci.

On pobeže u unutrašnjost zgrade, saginjući se i krivudajući, trčeći da izvuče živu glavu. Trčao je pored pisaaćih stolova, računara

sasvim prekrivenih prašinom i komadićima šuta. Preskočio je jedan blagajnički sto i sakrio se iza njega. Čekao je. Desno stopalo mu je bilo kao da je probijeno metalnim klinom, a glava mu je damarala. Izgubio je šlem.

On začu nov kratak, snažan rafal, negde napolju, za kojim je usledila neočekivana, čudesna tišina.

Nisu mu prilazili nikakvi koraci.

Vrtelo mu se u glavi. On pogleda gore. Tavanica kao da se okretala oko njega. Telo mu se njihalo. Imao je osećaj kao da mu sva krv curi iz glave. Pod ga ponovo tresnu u lice, ali on to nije primetio. Ležao je nepomično.

Nakon izvesnog vremena, nije odmah znao koliko je prošlo, probudio ga je neki piskav zvuk. Ros se obreo kako zuri, u bezmalo potpunom mraku, u lice brkatog pacova velikog kao zec.

„Marš!“, besno je procedio kroz zube.

Stvorenje otrča u tminu.

Negde daleko začula se ogromna eksplozija.

Još jedan automobil bomba?

Bolne glave, osušenih usta i grla, očajnički žudeći za vodom, puzio je na sve četiri, osluškujući. Prisećao se. Blagajničkog stola koji je preskočio. Sada je vladala potpuna tišina. Pokušao je da se osovi na noge, ali desno stopalo ga je otkidalo od bola. Po čizmi mu se videla zgrušana krv. Podigao je ruku da gurne kosu pozadi i osetio nešto lepljivo. Pogledao je ruku i video da je i ona prekrivena krvlju.

Sve mu se vraćalo u sećanje i on uzdrhta.

Živ sam.

Polako, oprezno, ustao je, virnuvši preko vrha stola. U daljini se čuo poziv na molitvu. Iza vrata kroz koja je prošao nazirala se bleđa dnevna svetlost.

On pogleda na sat. Pola osam. Isuse, bilo je nekoliko minuta posle sedam kada... kada...

Mučno je zakoračio prema vratima i provirio napolje. Na sve strane bila su tela, neka savezničkih vojnika, neka iz novinarskog

korpusa, sa prslucima, i nekoliko talibanskih boraca, listom ležeći na prašnjavom tlu. Osoba na koju se usredsredio bio je fotograf koji mu je bio drugar tog minulog jezivog meseca.

Ben Hejns.

Muve su se već rojile oko telâ.

Spremao se da korakne napred kada začu neke glasove.

Skamenio se.

Glasovi su se pojačavali, približavali se.

On otrča nazad unutra, mimo praznih odeljaka šalterskih radnika pozadi. Otvorio je neka vrata i video kamene stepenice što vode dole. Zatvorio je vrata za sobom i primetio čelične reze. Žurno, gurnuo ih je na mesto i potrčao dalje dole. Jedan nivo, pa još jedan. Dole. Vrućina je tu bila manje nesnosna. Ispred njega nalazio se veliki sef, a njegova vrata, sa ogromnim obrtnim ručkama, bila su odškrinuta.

Trebalo mu je nekoliko sekundi da povuče petnaest centimetara debela čelična vrata toliko da bi mogao da se provuče, pa je, pomoću svetla na telefonu, potražio ručku sa unutrašnje strane, ali nije je bilo. Samo ih je zatvorio onoliko koliko je mogao.

Stojeći nepomično, iz predostrožnosti, prebacio je telefon u nečujni režim, iako je pokazivao da nema signala.

Srce mu je tuklo u grudima, toliko glasno da je samo njega čuo. Prignuvši se malenom otvoru između vrata i rama, osluškivao je ima li ikakvih zvukova pokreta iznad njega. Lupa li neko na vrata, dva sprata iznad, koja je zaključao rezama.

Ništa nije mogao da čuje.

Neobuzdano se tresući, pogledao je ekran na telefonu. Imodžen mu nije odgovorila na poslednju poruku. Zar nije stigla do nje?

U glavi mu je odjekivao onaj strašni zvuk fotografovog zapomaganja. Jadni prizor čoveka koji se previja od bolova. Koji pokušava da puzi. Kome odleće teme.

Ros se upinjao da ne povraća. Od gađenja i straha.

Onda je seo na tvrdi, goli pod u praznom sefu. Glava mu je damarala. Bol mu je sebao kroz desno stopalo. I očajnički mu je trebala voda – ništa nije popio još od pre nego što su krenuli.

Lagano je izuo čizmu i čarapu, privukao stopalo k sebi i pregledao ga pod snopom iz baterijske lampe na telefonu. Na njegovom vrhu nalazila se iskrzana, krvava rupa, nekoliko centimetara iza prstiju, i još gadnija rupa na dnu, gde metak mora da je prošao. Prineo je ruku glavi i napipao malo udubljenje, nalik žlebu, iznad desne slepoočnice.

Pogođen dvaput?

Negde u zgradi sigurno ima toaleta, i nekakva kuhinja gde može da pronađe vode i možda komplet za prvu pomoć. Potražiće kasnije, kada bude smatrao da je bezbedno da se usudi da izađe iz svog skrovišta.

Sklupčao se na podu i spavao.

Deset minuta kasnije probudilo ga je nešto što mu je puzilo preko lica.